

Hvordan skal miljøansvarsdirektivet læses

- * betydning af præambel og formål i artikel 1**
- * betydning af legaldefinitioner i artikel 2**
- * betydning af anvendelsesområde i artikel 3 og 4**
- * betydning af særlige regler om forebyggelse i artikel 5**
- * indhold i forurenernes ansvar - artikel 6-10 + 17**
- * myndigheds ansvar - artikel 11 + 5(4), 6(3), 7(3) og (4)**
- * tredjemands ret - artikel 12 og 13**
- * medlemsstaternes pligter - artikel 15-16 og 18-19**

Hvordan læses miljøansvarsdirektivet ?

Betydning af præambel og formål i artikel 1:

- **EFD anvender en udtalt formålsfortolkning - ved tvivl om rækkevidden af de enkelte bestemmelser vil præambelens begrundelse og formålet i artikel 1 ofte være udslagsgivende**
- # *f.eks. betydning for fortolkning af "strengere" i TEF artikel 176, jf. Duseldorp, C 203/96 om affaldseksport*

Betydning af legaldefinitioner i artikel 2

- **legaldefinitioner skal sikre en ensartet retsanvendelse af de direktivets begreber og skal fremgå af national ret**
- # *i miljøansvarsdirektivet afgrænser legaldefinitioner:
ansvarets anvendelsesområde ('erhvervsmæssig') - art 2(7)
hvilke skader som kræves erstattet - art 2(1)-(5), (9)-(16)
ansvarssubjekt ('operatør') - art 2(6)*
- # *bemærk at kriteriet for, hvornår der er skade på truede arters gunstige bevaringsstatus er fastlagt i bilag I*

Direktivets anvendelsesområde

- **Anvendelsesområde:**
art. 3(1)(a): angiver hvilke årsager direktivet omfatter
art. 3(1)(b): udvider med visse virkninger forvoldt culpøst
art 3(2): forbehold for strengere EU-regler
art 3(3): angår ikke person-, tings- og formueskade
- **Angivelsen i artikel 3 og bilag III af forhold, som omfattes af miljøansvarsdirektivet må anses for udtømmende med de modifikationer, der følger af artikel 4**
- **Undtagelser i art. 4 for direktivets anvendelsesområde:**
art. 4(2) for de i bilag IV nævnte internationale konventioner
art. 4(4) for atomskader
art. 4(6) for militære frosvar
- **Øvrige undtagelser i art. 4 angår betingelser for ansvar**
art 4(1) om naturkatastrofer
art 4(3) globalbegrænsning for skibes ansvar
art 4(5) årsagsbetingelsen

Betydning af særlige regler om forebyggelse i artikel 5

art. 5(1): generel forbyggelsespligt ved overhængende fare
art. 5(2): operatørens underretningspligt ved stor risiko
art. 5(3): myndighedens beføjelser til at gribe ind
art. 5(4): myndighedens handlepligt

- # *angår primært operatørens underretnings- og oplysningspligt i tilfælde af uheld - dette følger i en række tilfælde af specielle EU-regler, men med artikel 5 er det indført som en generel norm*

Retsfølger af ansvaret - operatørens forpligtelser

Handlepligter ved miljøskader - artikel 6 og 7

art. 6(1): underretnings- og afhjælpningspligt

art. 6(2): hvilke krav kan myndigheden stille

art. 6(3): myndighed forpligtet til at forpligte forurenere

art. 7(1): indholdet i operatørens afhjælpningspligt (+bilag II)

art. 7(2): myndighedens bestemmer indhold i handlepligt

art. 7(3): reaktion ved flere miljøskader - bindende kriterier

art. 7(4): procedure - krav høring af tredjeparter

bemærk det nærmere indhold af operatørens handlepligter er fastlagt via legaldefinitioner samt i bilag II

Omkostningsfordeling - artikel 8:

art. 8(1): operatøren bærer omkostningerne

art. 8(2): myndighed skal sikre operatør betaler myndighedens omkostninger - med forbehold af art. 8(3) og (4)

art. 8(3)(a)+(b): ansvarsfrihed ved hærværk eller når miljøskade skyldes overholdelse af offentlige regler

art. 8(3) sidste pkt: operatør krav på refusion af udgifter

art. 8(4)(a): mulighed for ansvarsfrihed, hvis lovkrav overholdt

art. 8(4)(b): mulighed for ansvarsfrihed ved udviklingsskader

art. 8(5): ansvarsfrihed berører ikke reglerne om statsstøtte

Flere skadevoldere

art. 9: flere skadevoldere - ingen stilling til fordeling af ansvar

Forældelse

art. 10: fem års forældelsesfrist for at pålægge operatøren ansvar

art. 17, 3. pind: absolut forældelse på 30 år

Ikke-tilbagevirkende kraft

art. 17, 1. pind: ansvar angår kun hændelser efter 30. april 2007

art. 17, 2. pind: udvider udelukkelse af tilbagevirkende kraft

Myndighedens beføjelser og ansvar - artikel 11

art. 11(1): skal udpeges en/flere kompetente myndigheder

art. 11(2)1.pkt: myndighedens undersøgelsespligt af miljøskader

art. 11(2)2.pkt: hjemmel til at påbyde operatør at undersøge

art. 11(3): myndigheds entreprenør adgang til fremmed ejendom

art. 11(4): begrundelsespligt og ankevejledning - formentlig retskrav på ankeadgang

myndighedens beføjelser og pligter er tillige fastlagt i direktivets regler om ansvarets indhold - se ndf.

Tredjemands rettigheder - artikel 12 og 13

Petitionsret

- art. 12(1)(a)-(c): afgrænsning af berettigede tredjemænd- omfatter også miljøorganisationer, jf. artikel 12(1) sidste led.
- art. 12(1) andet led: berettigede tredjemand kan kræve, at myndighed griber ind over for miljøskade
- art. 12(1) sidste led: miljøorganisationer kan også kræve, at myndighed griber ind over for miljøskade
- art. 12(2): krav til tredjemands anmodning til myndighed
- art. 12(3): partshøring af operatør, hvis anmodning begrundet
- art. 12(4): anmodning skal ende med en begrundet afgørelse, der skal meddeles de berørte parter efter artikel 12(1)
- art. 12(5): partshøring og afgørelse efter artikel 12(4) kan undlades, ved overhængende fare

Retsmidler

- art. 13(1): berørte parter ret til uafhængig retlig prøvelse af myndigheds afgørelse
- art. 13(2): retlige prøvelse kan gøres betinget af, at administrativ ankemulighed er udtømt

Ingen regler, der modsvarer Århus-konventionens krav om foreløbige retsmidler og hurtig prøvelse, men det følger i forvejen af EFD's praksis, at der skal være adgang til retsmidler, som sikrer, at borgerne har mulighed for at håndhæve de rettigheder, som de er tillagt efter EU-retten - se f.eks. Peterbroecks, C-312/93: de nationale procesregler må ikke i praksis gøre det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, de er tillagt efter EU-retten

Øvrige bestemmelser:

art. 14: skal fremme finansiell sikkerhedsstillelse - ubestemmelig

art. 15: samarbejde ved grænseoverskridende miljøskader

art. 16(1): adgang til at medlemsstater fastsætter strengere krav

art. 16(2): hjemmel til at undgå dobbelt dækning af udgift, når flere myndigheder er involveret

artikel 16(1) præciserer, hvad der forstås ved at medlemsstaterne kan vedtage "strengere bestemmelser" - formuleringen tyder på, at beføjelsen primært giver mulighed at udvide direktivets anvendelsesområde til andre aktiviteter

art. 18: medlemsstaternes rapportingspligt til Kommissionen

art. 19: frist for implementering 30. april 2007

art. 20: ikrafttræden af direktiv 1. maj 2005

Bilag I: Hvad forstås ved skade på gunstig bevaringsstatus

Bilag II: Hvilke handlepligter kan pålægges operatøren:

1.1: ved vandforurening og skade på truede arter

1.2: ved jordforurening

Bilag III: Anvendelsesområdet for direktivets objektive ansvar angivet ved en række direktiver og forordninger

Bilag IV + V: Internationale konventioner, der negativt afgrænser direktivets anvendelse negativt

Oversigt: vigtigste kompetencenormer for myndighed

Kompetencenormerne angår myndigheder udpeget efter art. 11(1)

Ved overhængende risiko

art. 5(3): angiver hvilke krav myndighed kan stille til operatør

art. 5(4): ***forpligter*** myndighed til at gribe ind overfor operatør

Ved anmeldelse af miljøskade fra tredjepart

art. 12(3): ***pligt*** til at undersøge anmeldelsen - officialmaksime
partshøre operatør, hvis begrundet mistanke

art. 12(4): ***pligt*** til at træffe begrundet afgørelse med ankevejledning

art. 12(5): hjemmel til at fravige høring ved overhængende fare

Når operatør anmelder eller myndighed opdager miljøskade

art. 11(2)1. pkt: myndighed har ***undersøgelsespligt***

art. 6(2)(a): kan påbyde operatøren oplysningspligt

art. 6(3): ***pligt*** til at gribe ind hvis forurener ikke kan identificeres

art. 11(2)2. pkt: kan påbyde operatøren undersøgelsespligt

art. 6(2)(b)-(d): kan påbyde operatøren afværgeforanstaltninger

art. 7(2): skal fastlægge afværgeforanstaltninger i samarbejde med
operatør - formentlig ***partshøringspligt*** af operatør

bilag II: ***pligt*** til at sikre at afværge- og genopretningsforanstaltninger i opfylder krav i bilag II

art. 7(4): ***partshøringspligt*** af tredjeparter

art. 11(4): ***pligt*** til at påbudte foranstaltninger meddeles i begrundet
afgørelse med ankevejledning

art. 6(2)(e): myndighed kan selv iværksætte (selvhjælpshandling)

art. 8(2): myndighed ***pligt*** til at pålægge operatøren omkostningerne

Miljøansvarsdirektivets kompetencenormer giver ikke alene myndigheder mulig for at gribe ind - men pligt hertil